

עפ"א 2178/01/24 - שי נתן בורוס נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 ינואר 2024

עפ"א 2178-01-24 בורוס(אסיר) נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'

בפני מערער	כב' הנשיא רון שפירא
נגד משיבים	שי נתן בורוס ע"י ב"כ עו"ד רומן קלוגרמן (סנגוריה ציבורית)
	1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון 2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לערעור וטענות הצדדים בתמצית:

לפני ערעור נגד החלטת בימ"ש השלום בקריות מיום 26.12.23 בת"פ 30490-02-19, במסגרתה הורה בימ"ש קמא על הפסקה שיפוטית של עבודות השירות וריצוי יתרת המאסר מאחורי סורג ובריה.

ביום 29.11.22 נגזר דינו של המערער בבימ"ש השלום בקריות בת"פ 30490-02-19 והוטל עליו עונש מאסר בן 8 חודשים בפועל אשר ירוצה בעבודות שירות החל מיום 1.1.23 וכן עונשים נלווים. ביום 5.12.23 הוגש נגד המערער כתב אישום בת"פ 8484-12-23 של בימ"ש השלום בחדרה ובד בבד עם הגשתו הוגשה בקשה למעצרו של העותר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו (מ"ת 8551-12-23 - הליך המעצר). ביום 13.12.23 התקיים דיון בפני בימ"ש השלום בחדרה בהליך המעצר. ביום 18.12.23 ניתנה החלטה בהליך המעצר לפיה קיימות ראיות לכאורה ביחס לכתב האישום שהוגש נגד המערער ובימ"ש הורה על הפניית עניינו של המערער לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר מעצר, במסגרתו תיבחן מידת מסוכנותו ותיבדק אפשרות שחרורו לחלופה אחרת מזו שהוצעה על ידו. המשך הדיון נקבע ליום 14.01.24.

ביום 12.12.23 הוגשה על ידי הממונה על עבודות השירות בקשה להפסקה שיפוטית של עבודות השירות עקב הגשת כתב אישום במהלך ריצוי מאסר על דרך של עבודות שירות, בהתאם לסעיף 51(א2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"). בימ"ש קמא הורה על הפקעת יתרת תקופת ריצוי המאסר בעבודות שירות בהחלטתו מיום 26.12.23.

בימ"ש קמא ציין כי בימ"ש השלום בחדרה קבע בהליך המעצר כי ישנן ראיות לכאורה לביסוס הנטען בכתב האישום

החדש ולכן קיים סיכוי סביר להרשעה. לכן נקבע כי יש בכך כדי לתקף את עצם הגשת כתב האישום גם לאחר בחינת הראיות על ידי ביהמ"ש. צוין כי הסעיף שבנדון לא דורש כתנאי מעצר של הנאשם. צוין כי מאסר בפועל בין אם בריצוי מאחורי סורג ובריה ובין אם ריצוי בדרך של עבודות שירות אמור להתבצע ברציפות כמתחייב לפי חוק ונראה כי בכל מקרה לא ניתן יהיה בעת הקרובה לאפשר ריצוי המאסר שנגזר על המערער בדרך הריצוי של עבודות שירות. לכן, כאמור, הורה בימ"ש קמא על הפסקת עבודות השירות עקב הגשת כתב אישום ולנוכח נסיבותיו והמשך ריצוי המאסר מאחורי סורג ובריה. על החלטה זו הוגש הערעור.

המערער טוען כי שגה בימ"ש קמא בכך שלא נעתר לבקשתו לדחות את מועד הדיון בבקשת ההפקעה של הממונה עד לאחר שבימ"ש השלום בחדרה יכריע בשאלת המשך החזקתו של המערער בתנאי מעצר או שחרורו בתנאים אשר יאפשרו את המשך ריצוי עבודות השירות. נטען כי שגה בימ"ש קמא עת בחר להכריע בבקשת הממונה על עבודות השירות בהתבסס על מסד נתונים חלקי וכזה שאינו מאפשר להכריע בבקשת הממונה, כאשר הבקשה הוגשה בעיקר בשל היותו של המערער עצור מאחורי סורג ובריה כפי שהודגש בבקשת הממונה על עבודות השירות להפקעה השיפוטית. נטען כי הגם ששאלת החזקתו של המערער מאחורי סורג ובריה אינה נכללת בהוראות סעיף 51(א2) לחוק העונשין והנסיבות שעל ביהמ"ש לשקול בבואו להחליט אם לאפשר את המשך ריצוי עבודות השירות או לא, ברי כי עובד שירות אשר מוחזק מאחורי סורג ובריה וניתנה בעניינו החלטת מעצר עד תום ההליכים לא יוכל לבצע את מאסרו בעבודות שירות. אין כך הדבר בעניינו של עובד שירות אשר במסגרת התנאים המגבילים בעניינו יתאפשר לו המשך הריצוי כנדרש.

נטען כי ההחלטה בשאלת מעצרו עד תום ההליכים של המערער או שחרורו בתנאים מגבילים היא חיונית להחלטה בעניין הפסקת עבודות השירות. נטען כי בימ"ש השלום בחדרה טרם הכריע בשאלת מעצרו של המערער ולא בכדי התבקש שירות המבחן להביע דעתו המקצועית, לרבות בעניין חלופת המעצר המוצעת או המפקחים המוצעים. נטען כי חלפה תקופה של למעלה משנה מאז נגזר דינו של המערער בתיק הקודם וכי חומרת העבירות המיוחסות למערער בכתב האישום הנוסף אינה ברף הגבוה של עבירות הרכוש ואינן מצדיקות הפקעה שיפוטית של יתרת תקופת המאסר של המערער. נטען כי בימ"ש קמא לא קבע כי כלל השיקולים אינם מאפשרים עוד את המשך ריצוי העונש בדרך של עבודות שירות. כן נטען כי לאור מצב החירום וצפיפות אוכלוסיית האסירים בבתי הסוהר אין מקום לשלוח אותו למאסר במתקן כליאה.

המשיבה טוענת כי יש לדחות את הערעור. לפי לשון הסעיף ועל פי הפסיקה די בכך שהוגש כתב אישום נוסף, מבלי להידרש לראיות שעמדו בבסיסו. הדברים ברורים.

המערער עצמו ביקש להתחשב בו ולתת לו הזדמנות לסיים את עונש המאסר בעבודות שירות. הוא טען שנפגש עם שירות המבחן ולדעתו יינתן תסקיר חיובי בהליך המעצר.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת החלטתו של בימ"ש קמא הגעתי למסקנה כי יש לדחות את הערעור שכן לא נפל

בהחלטת בימ"ש קמא פגם המצדיק התערבות בתוצאה אליה הגיע בית משפט קמא.

בימ"ש קמא הפקיע את עבודות השירות שהוטלו על העותר על פי סמכותו מכוח הדין לאור הגשת כתב אישום נוסף ובהתאם להוראות סעיף 51(א2) אשר קובע: **"הוגש נגד עובד השירות כתב אישום בשל עבירה אחרת לאחר שנגזר דינו לנשיאת המאסר בעבודת שירות, רשאי השופט או המותב שגזר את הדין, ובהעדרו - שופט או מותב אחר באותו בית משפט, לבקשת הממונה, ולאחר שנתן לנאשם אפשרות לטעון את טענותיו, להורות שעבודת השירות לא תחל או תופסק, והנידון יישא את עונשו או את יתרת העונש בבית הסוהר, אם סבר בית המשפט על פי העובדות הנטענות בכתב האישום כי התחלת או המשך ביצוע עבודת השירות על ידי הנאשם אינם הולמים עוד נשיאה של עונש המאסר בעבודת שירות, לנוכח העיתוי של ביצוע העבירה, מהותה, חומרתה ונסיבות ביצועה"**.

בענייננו, בזמן שהמערער ריצה עבודות שירות בגין ביצוע עבירות איומים, העלבת עובד ציבור והחזקת סכין, אשר נגזרו עליו בהתאם להסדר טיעון, נעצר בחשד להתפרצות והוגש נגדו כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירות פריצה לבניין שאינו דירה וביצוע גנבה, גניבה ועבירה נוספת של קבלת נכסים שהושגו בפשע. בימ"ש קמא בחן את כתב האישום החדש ומצא כי המעשים המיוחסים בו למערער הינם חמורים באופן שאינו מצדיק המשך ריצוי העונש בתיק הקודם בדרך של עבודות שירות מכיוון שעונש עבודות השירות איננו הולם עוד את הנסיבות.

אני סבור כי בנסיבות אלה אין מקום להתערב בהחלטתו של בימ"ש קמא. יש לקבוע כי במקרה זה העותר לא עמד במחויבות החלה עליו להצדיק את הענישה השיקומית שהוטלה עליו. עבודות השירות הן זכות המוענקת לנאשם, בבחינת פריבילגיה, כאשר ניתנת לו האפשרות לרצות את עונש המאסר בתנאים מקלים תוך מתן בכורה לשיקולי שיקום. פריבילגיה זו אינה מוקנית באורח מוחלט ובלתי מותנה והיא ניתנת לביטול בכל שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה [רע"ב 426/06 חווא נ' שירות בתי הסוהר (12.03.2006)]; ע"פ 7692/20 נתשה נ' מדינת ישראל (10.01.2021)]. כאשר אדם הנהנה מריצוי עונש שיקומי מצביע בהתנהגותו על כך שבחר בדרך עבריינית, יש בכך כדי לקעקע את הבסיס עליו נשען העונש השיקומי ולהצדיק החזרתו למסלול עונשי רגיל [רע"ב 426/06 הנ"ל; ע"פ 7692/20 הנ"ל].

הגשת כתב אישום חדש נגד המערער בעבירות פריצה, גניבה וכדומה מצביעות בנסיבות העניין על כך שטעמי השיקום שעמדו בבסיס העונש שנגזר עליו בעבודות שירות איבדו ממשקלם ואין טעם להמשך ריצוי העונש בדרך של עבודות שירות. ככל הנראה גזר הדין לא הרתיע את המערער מלשוב לסורו. כפי שציין כב' השופט סולברג בע"פ 7692/20 הנ"ל, לפי לשון סעיף 51(א2) לחוק העונשין כלל לא נדרש להידרש לראיות שעומדות בבסיס כתב האישום ובחינתו של ביהמ"ש נעשית נוכח האמור בכתב האישום. העדרה של דרישה ראייתית כלשהי מושתתת על ההנחה שכתב האישום הוגש על יסוד הערכת התביעה כי יש די ראיות להרשעה. למרות זאת, בימ"ש קמא ציין כי בימ"ש השלום בחדרה קבע בתיק המערער כי קיימות ראיות לכאורה ובכך עשה אף מעבר לנדרש [ע"פ 7692 הנ"ל].

יוער עוד כי לא נדרש לעניין הפעלת הוראות סעיף 51(א2) לחוק העונשין כי במסגרת ההליך הפלילי החדש המתנהל בעניינו של נאשם תוגש בקשת מעצר, לא כל שכן שבית המשפט הדין בהליך החדש יורה על מעצרו. די בביצוע עבירה נוספת בתקופת ריצוי עבודות השירות והגשת כתב אישום בעניין אותה עבירה כדי לבסס את עילת ההפקעה של עונש המאסר בעבודות שירות ע"י בית המשפט שגזר את אותו עונש. כי הרי גזירת עונש של מאסר בעבודות שירות מהווה, בין הייתר, הכרה בנסיבות המקרה וגם בנסיבותיו האישיות של נאשם לרבות שאלת היקף מעורבותו בפלילים ואבחנה שבין מעידה חד פעמית לעבריינות נמשכת. מעת שנאשם שנגזר עליו לרצות מאסר בעבודות שירות נגרר לביצוע עבירות נוספות, ומוגש בעניינו כתב אישום חדש, די בכך כדי שעונש עבודות השירות שנגזר עליו בעבר יופקע ע"י בית המשפט שנתן לו את ההזדמנות, שלמרבה הצער לא נוצלה כראוי.

לאור המפורט לעיל, אינני סבור כי יש מקום להתערב בהחלטתו של בימ"ש קמא אשר הורה על הפסקת עבודות השירות נוכח הגשת כתב האישום החדש בהתאם להוראות סעיף 51(א2) לחוק העונשין. בעניינו של המערער התקיימה העילה המפורטת בסעיף ולא נפל פגם בהחלטתו של בימ"ש קמא.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, הערעור נדחה.

ניתן היום, א' שבט תשפ"ד, 11 ינואר
2024, במעמד המערער וב"כ
הצדדים.

רון שפירא, נשיא